

Het succesverhaal van het Indian National Congress

Een 'microscopische minderheid' die de grootste partij van India werd

De uitslag van de parlementsverkiezingen van dit jaar was opnieuw teleurstellend voor het Indian National Congress (INC of Congrespartij). De zittende premier Modi kreeg met zijn Bharatiya Janata Party de grote meerderheid van de stemmen. De Congrespartij behaalde slechts 52 zetels. De tijd dat de partij welhaast onaantastbaar was vanwege haar rol bij de onafhankelijkheid van India is allang voorbij. De ontstaansgeschiedenis van de partij is interessant.

Wim Steegmans is docent geschiedenis op de Stedelijke Scholengemeenschap Nijmegen.

Na het neerslaan van de Grote Opstand van 1857 besloot de Britse regering om de directe controle te nemen over de Indiase gebieden van de East India Company. In de proclamatie van 1858 stelde koningin Victoria onder andere dat de verschillende religies in India zouden worden gerespecteerd. Daarnaast stond er expliciet in dat de Indiase onderdanen, ongeacht hun ras of geloofsovertuiging, vrij en onpartijdig moesten worden toegelaten tot bestuursfuncties. Iedereen kon benoemd worden mits hij de juiste opleiding, capaciteit en integriteit zou bezitten. Deze uitspraken hadden de nieuwe klasse van westers opgeleide Indiërs hoop gegeven. Ze hadden aan de – veelal door

de Britten opgerichte – universiteiten geleerd over ideeën als vrijheid, gelijkheid, burgerrechten en grondrechten. De proclamatie van Victoria leek deze idealen te ondersteunen. In de praktijk veranderde er echter weinig voor deze nieuwe klasse. Ze hadden weliswaar ambtelijke functies binnen de *Indian civil service*, maar werden vaak achtergesteld ten opzichte van witte ambtenaren. Ze hadden grote moeite om hogerop te komen. Daarnaast hadden ze geen inspraak in het beleid over Brits-Indië.

Meer weerstand

Ten tijde van het bestuur van onderkoning Lord Lytton (1876-1880) nam de weerstand tegen het Britse beleid onder de Indiase intellectuelen verder toe. Zo werd de leeftijd om het *civil service*-examen af te leggen verlaagd van 21 naar negentien jaar. Deze maatregel was bedoeld om meer geschikte kandidaten in Groot-Brittannië aan te trekken. Het maakte het echter vooral moeilijker voor Indiërs om het examen af te leggen, aangezien dat in Groot-Brittannië plaatsvond. En daarnaast werd hier impliciet mee gezegd dat Indiërs minder gewenst waren om toe te treden tot de *Indian Civil Service*. Ook de *Vernacular Press Act* van 1878, die de vrijheid van de niet-Britse pers in India

beperkte, en de afschaffing van de importheffingen over de katoenproducten uit Lancashire zorgden voor veel kritiek onder Indiërs.

Lyttons opvolger Lord Ripon (1880-1884) had meer sympathie voor de wensen en de positie van de Indiase intellectuelen. Een van de maatregelen waarmee Lord Ripon de Indiase intellectuelen tegemoet wilde komen was de *Ilbert Bill* in 1883. Tot die tijd mochten Indiase rechters niet rechtspreken over witte verdachten in criminele zaken. De liberale Ripon kon deze ongelijkheid niet accepteren en liet zijn juridisch adviseur Sir Courtenay Peregrine Ilbert een wetswijziging opstellen. Goed gekwalificeerde Indiase rechters zouden voortaan criminele verdachten moeten kunnen berechten, ongeacht hun huidskleur. In de praktijk kwamen hiervoor niet meer dan twintig Indiase rechters in aanmerking. Toch zorgde de wet voor veel protest vanuit de Anglo-Indiase gemeenschap. De kritiek was onder andere dat Indiërs op basis van hun geboorte en opvoeding niet geschikt waren om te oordelen over Europeanen.¹ Lord Ripon en Ilbert waren verrast door deze heftige reacties en besloten tot een compromis. Witte verdachten mochten vragen om een jury waarvan de helft wit zou zijn.

Onderkoning Lord Ripon.

THE FIRST INDIAN NATIONAL CONGRESS, 1885.

Dit compromis zorgde juist weer voor verontwaardigde reacties van Indiase intellectuelen. Voor hen was het opnieuw een bewijs van de discriminatie en het racisme waar zij mee te maken hadden.

Oprichting

De *Ilbert Bill* en vooral de aanpassing daarvan vormden een belangrijke reden voor de oprichting van de Indian National Congress-partij. Het was niet de eerste keer dat er een organisatie van Indiërs werd opgericht die zich uitsprak tegen de gang van zaken in Brits-Indië. Het INC zou uiteindelijk wel de meest invloedrijke blijken te zijn.

‘De verschillende delen van India moesten verenigd worden om te strijden voor het gezamenlijke Indiase belang’

De Britse ex-ambtenaar Alan Octavian Hume was nauw betrokken bij de oprichting. Hij had, zoals meerdere Brits-Indische ambtenaren, oog voor de onrust die het Britse beleid veroorzaakte onder de Indiase intellectuelen. Hij wilde het INC gebruiken als uitlaatklep van de frustraties bij deze groep

en zo escalatie van de onrust proberen te voorkomen. Zijn wens was de oude glorie van India te herstellen en een harmonieuze samenleving van Indiërs en Britten te creëren.²

Op 28 december 1885 kwamen 72 vertegenwoordigers uit met name Bombay, Madras en Bengalen bijeen in Bombay voor de eerste bijeenkomst. Ze waren afkomstig uit de intellectuele klasse. De voorzitter was Dadabhai Naoroji. Hij was eerder al betrokken bij de oprichting van een van de voorlopers van het INC, de East India Association. Naoroji had zowel in Brits-Indië als in Groot-Brittannië invloedrijke contacten. In 1892 werd hij zelfs, voor de Liberale Partij, in het Britse Lagerhuis gekozen. Hij was daarmee het eerste Aziatische lid.

Als voorzitter benadrukte Naoroji in de eerste plaats dat het INC geen intentie had om India onafhankelijk te maken van de Britten. Ze waren de Britten dankbaar voor de goede dingen die ze voor Brits-Indië deden. Wel hadden de deelnemers aan het congres een aantal wensen. Zo vonden ze dat het Brits-Indische bestuur onderzocht moest worden door een koninklijke commissie waarin het Indiase volk voldoende vertegenwoordigd was. Daarnaast moest de raad van de Britse minister voor India in de toenmalige vorm worden afgeschaft,

omdat het andere hervormingen in de weg zou staan. Verder wilden ze de hoge en lokale wetgevende raden hervormen en uitbreiden met verkozen leden. Deze raden moesten de mogelijkheid hebben om de begroting te beoordelen en de uitvoerende macht ter verantwoording te roepen over alle takken van de regering. Ook moest het eerdergenoemde *civil service*-examen tegelijkertijd in Engeland en India worden gehouden, zodat Engelsen en Indiërs gelijke kansen kregen.³ Ten slotte wilden ze dat Indiase belangen, zeker ook op economisch gebied, niet langer ondergeschikt waren aan Britse belangen.

Links: Het eerste Indian National Congress in 1885. Onder: Alan Octavian Hume, een van de oprichters van het INC.

Naast deze wensen ten aanzien van het Brits-Indische bestuur werd ook de wens uitgesproken om te streven naar een gevoel van nationale eenheid. De verschillende delen van India moesten verenigd worden om te strijden voor het gezamenlijke Indiase belang. Om die reden zou het INC zich ook alleen bezighouden met zaken die heel India aangingen. ▶

¹ Niall Ferguson, *Empire. How Britain made the modern world* (Londen 2004), 200.

² William Wedderburn, *Allan Octavian Hume, 'Father of the Indian National Congress' 1829-1912* (Londen 1913), 47.

³ tiny.cc/K6nauk, resoluties van het INC in 1885.

Negatieve reacties

Het INC was opgericht tijdens het bestuur van Lord Dufferin (1884-1888). Hume had hem overtuigd van de noodzakelijkheid van de oprichting van zo'n organisatie. Dufferin keerde zich echter al snel tegen het INC. Dit had niet alleen te maken met de wensen van meer inspraak van Indiërs in het bestuur van Brits-Indië. Hier waren veel Britse ambtenaren op tegen, gedeeltelijk vanwege racistische overwegingen. Lord Dufferin maakte zich ook zorgen om de ideeën van nationale eenheid van het INC. Hij bestempelde de deelnemers als een 'microscopische minderheid' die niet representatief was voor de gevoelens en ideeën die onder de Indiase bevolking leefden.⁴ De houding van volgende onderkoningen ten opzichte van het INC wisselde, maar ook de meer meegaande onderkoningen kwamen weinig tegemoet aan de wensen van de partij.

Rechts: Brits-Indiase cavalerie aan het front bij Vraignes, Frankrijk in 1914. Onder: Het huidige partijlogo van het Indian National Congress.

bestuur te blijven steunen. Qua religie stonden de christelijke Britten dicht bij de moslims dan de hindoes. Daarnaast was hij bang dat de hindoes in geval van (meer) zelfbestuur de moslims zouden gaan overheersen.⁵ In 1906 richtten moslims een eigen organisatie op, de All India Muslim League, die later een grote rol speelde bij de stichting van Pakistan.

Strategie

De eerste jaren was het INC een jaarlijkse bijeenkomst van Indiase intellectuelen die steeds rond kerst in een andere plaats in India werd gehouden. Elk jaar nam het aantal deelnemers toe. Zij discussieerden over de situatie in Brits-Indië en deden voorstellen voor veranderingen. Al snel merkten de leden van het INC dat er van het Brits-Indische bestuur weinig tot geen medewerking viel te verwachten. Ze besloten daarom actiever hun standpunten naar buiten te brengen. Dit deden ze in India, maar vooral ook in Groot-Brittannië. Het beïnvloeden van de Britse publieke opinie werd als zeer belangrijk beschouwd. De gedachtegang was dat als de stemgerechtigde bevolking van Groot-Brittannië een beter (lees: Indiaas) beeld kreeg van de gang van zaken

in Brits-Indië, zij de standpunten van het INC zou gaan steunen. Met hun stem konden de Britse kiezers vervolgens het Lagerhuis en daarmee indirect het ministerie van Brits-Indië beïnvloeden. Om dit te bereiken werd er in 1889 een Britse commissie van het INC opgericht die zich vestigde in de buurt van het Britse parlamentsgebouw. Deze commissie nodigde parlementsleden uit om deel te nemen aan hun bijeenkomsten en hoopte ze daarmee te winnen voor de Indiase zaak. Daarnaast werden met pamfletten, de krant 'India' en publieke bijeenkomsten in verschillende delen van Groot-Brittannië de Indiase belangen gepromoot. Een aantal Britse parlementsleden sympathiseerde met de standpunten van het INC en zette zich actief in voor zijn belangen. Toch leverde dat weinig concreet resultaat op. Binnen het INC bestond echter verdeeldheid over de tactiek. Twee vooraanstaande leden, Gopal Krishna Gokhale en Bal Gangadhar Tilak, vertegenwoordigden twee tegengestelde meningen. Gokhale was voorstander van een vreedzame, voorzichtige aanpak. Hij was ook voorstander van een meer westers, seculier bestuur. Tilak was radicaler. Hij streefde actief

Vanuit islamitische hoek kwam er ook kritiek op het idee van het INC als vertegenwoordiger van het Indiase volk. Zo keerde Syed Ahmed Khan, een vooraanstaande moslim, zich al snel af van de partij. Hij had deelgenomen aan de eerste bijeenkomsten, maar besloot dat de Congrespartij niet handelde in het belang van de moslims. Het was volgens hem vooral een hindoe-organisatie. Volgens Kahn hadden de moslims er meer belang bij om het Britse

⁴ Percival Spear, *A History of India volume II* (Londen 1990), 169.

⁵ tiny.cc/K6colu, speech van Syed Ahmed Khan.

⁶ Morley was de toenmalige liberale minister van Brits-Indië.

naar zelfbestuur en schuwde daarvoor eventueel geweld niet. Hij wilde ook meer vasthouden aan de traditionele Indiase cultuur.

Gokhale aanpak kreeg in eerste instantie de meeste aanhang binnen het INC. Hier zou verandering in komen door de Universiteitswet van 1904 en de verdeling van Bengalen in 1905. Met de Universiteitswet kreeg de Brits-Indische regering meer controle over het hoger onderwijs, ook over de privéscholen. Dit zorgde voor woedende reacties onder de Indiase middenklasse. Zij hadden tot dan toe grotendeels controle gehad over deze scholen en zagen dit als een beperking van hun rechten. De verdeling van Bengalen zorgde voor een nog veel groter protest onder een breder deel van de Indiase bevolking. Het leidde zelfs tot de boycot van Britse goederen en de demonstratieve verbranding van katoenproducten uit Lancashire. Tilaks strategie kreeg nu meer aanhang en dit leidde zelfs tot een crisis binnen de partij. Tilak werd door de Britse autoriteiten als een gevaar gezien. In 1909 werd hij gevangengezet door de Britse autoriteiten. Hij zou met zijn opruiende teksten hebben bijgedragen aan een mislukte bomaanslag door twee Bengalen op de magistraat van Calcutta.

De grote protestacties droegen wel bij aan een gevoel van noodzaak voor hervormingen bij het Brits-Indische bestuur. In hetzelfde jaar dat Tilak gevangen werd gezet, kwam de liberale onderkoning Lord Minto (1905-1910) met de zogenaamde Morley-Minto-hervormingen.⁶ Gokhale was hier ook bij betrokken. Er waren in voorgaande jaren al (loyale) Indiërs benoemd tot de raad van de onderkoning en de Indiaraad in Londen. Met de hervormingen konden Indiërs echter ook toetreden tot de uitvoerende provinciale raden. Daarnaast werd het aantal

leden van de hoge wetgevende raad uitgebreid en waren 27 van de zestig leden verkiesbaar. De macht bleef echter wel duidelijk liggen bij de onderkoning en zijn Britse medewerkers.

Keerpunt

De Eerste Wereldoorlog zou een keerpunt vormen voor het INC. Brits-Indië droeg zowel met geld als met manschappen bij aan de Britse oorlogsinspanning. De oorlog kostte tienduizenden Indiërs het leven en vele duizenden raakten gewond. Daarnaast waren er gedurende de oorlog stijgende prijzen, tekorten aan producten en werden de rechten beperkt. In ruil voor deze ontberingen verwachtten steeds meer Indiërs zelfbestuur. De anti-Britse stemming nam toe, waar de Britten vervolgens op reageerden met hard optreden. Een

bekend voorbeeld is het bloedbad in Amritsar in 1919, waarbij de Britse generaal Dryer op mannen, vrouwen en kinderen liet schieten die bijeengekomen waren voor een vreedzame, maar verboden bijeenkomst.

'In ruil voor de ontberingen tijdens de Eerste Wereldoorlog verwachtten steeds meer Indiërs zelfbestuur'

De harde Britse opstelling leidde tot de non-coöperatieve beweging van het INC onder leiding van Mohandas Karamchand Gandhi, die in 1915 lid was geworden van de partij. Met zijn vreedzame protesten verbond hij de aanpak van zijn leermeesters Gokhale en Tilak. De inspanningen zouden pas in 1947 beloond worden met de onafhankelijkheid van India. ■

Voorpagina van *The Hindustan Times* van 15 augustus 1947, de dag dat India onafhankelijk werd van Groot-Brittannië.